

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-71>

УДК 339.543:330.322:336.1

МИТНО-ТАРИФНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

CUSTOMS AND TARIFF REGULATION IN THE SYSTEM OF ENSURING INVESTMENT ATTRACTIVENESS AND FINANCIAL SECURITY OF THE STATE

Рожко Олександр Дмитровичдоктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8415-2084>**Желнов Борис Вадимович**

магістр,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-4197-4305>**Rozhko Oleksandr, Zhelnov Borys**

Taras Shevchenko National University of Kyiv

У результаті дослідження встановлено, що збалансована, передбачувана та адаптивна митно-тарифна політика позитивно корелює з динамікою інвестиційних надходжень, показниками економічного зростання та фінансової стабільності, тоді як дисбаланси в її реалізації створюють ризики для платіжного балансу, валютного курсу та фінансової безпеки. Запропонована авторська концептуальна модель впливу митно-тарифних інструментів дозволяє визначати оптимальні параметри ставок, пільг і квот, а розроблена карта ризиків – класифікувати загрози за рівнем впливу та ймовірності, забезпечуючи основу для системного моніторингу і коригування регуляторних рішень. У висновках обґрунтовано доцільність впровадження комплексного підходу до впровадження ефективної митно-тарифної політики, який поєднує оптимізацію тарифів, стимулювання стратегічного експорту, цифровізацію митних процедур та впровадження постійного ризик-менеджменту як складової фінансової безпеки.

Ключові слова: митно-тарифне регулювання, інвестиційна привабливість, фінансова безпека, митно-тарифна політика, іноземні інвестиції, ВВП, капіталізація банків, карта ризиків.

The relevance of the study lies in the decisive role of customs and tariff regulation in the context of global economic instability and wartime challenges as a tool influencing the investment attractiveness, foreign economic activity, and financial security of the state. For Ukraine, which is in a phase of economic recovery and European integration transformations, the search for an optimal tariff policy model is critically important for ensuring sustainable economic growth and macro-financial stability. The aim of the study is to substantiate the mechanisms of the impact of customs and tariff instruments on the investment attractiveness and financial security of the state, to develop the author's conceptual model of their interaction with macroeconomic indicators, and to formulate practical recommendations for optimizing tariff policy. The study employs a set of general scientific and special methods, including analysis and synthesis – to generalize theoretical approaches to customs and tariff regulation; the statistical method – to interpret data on the Investment Attractiveness Index, volumes of foreign direct investment, real GDP, and the Bank Capital to Assets Ratio; and the graphical method – to visually present the results. The study established that a balanced, predictable, and adaptive tariff policy positively correlates with the dynamics of investment inflows, economic growth indicators, and financial stability, whereas its imbalance creates risks for the balance of payments, the exchange rate, and debt security. The proposed author's conceptual model of the impact of customs and tariff instruments makes it possible to determine the optimal parameters of rates, benefits, and quotas, while the developed risk map classifies threats by their level of impact and probability, providing a basis for systematic monitoring and adjustment of regulatory decisions. The conclusions substantiate the feasibility of implementing a comprehensive approach



to customs and tariff policy that combines tariff optimization, strategic export stimulation, digitalization of customs procedures, and the introduction of continuous risk management as a component of financial security.

Keywords: customs and tariff regulation, investment attractiveness, financial security, tariff policy, foreign investment, GDP, bank capitalization, risk map.

Постановка проблеми. В умовах глобальної економічної нестабільності, зростання геополітичних ризиків та воєнних викликів митно-тарифне регулювання набуває ключового значення як інструмент одночасного впливу на інвестиційний клімат, зовнішньоекономічну активність та фінансову безпеку держави. Збалансована митно-тарифна політика здатна стимулювати приплив інвестицій, підтримувати конкурентоспроможність національних виробників і забезпечувати стабільні бюджетні надходження, тоді як її дисбаланс – поглиблювати структурні диспропорції та підвищувати економічну вразливість [1, с. 20]. Для України, яка перебуває у фазі структурної перебудови економіки та інтеграції до європейського економічного простору, пошук оптимальної моделі митно-тарифного регулювання є стратегічним завданням, що безпосередньо визначає темпи економічного відновлення та рівень макрофінансової стабільності у коротко-, середньо- та довгострокових періодах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд наукових джерел свідчить, що митно-тарифне регулювання є багатофакторним інструментом впливу на інвестиційну привабливість, зовнішньоекономічну активність та фінансову безпеку держави, особливо в умовах глобальної нестабільності, інтеграційних процесів і викликів, зумовлених війною. С. Тоуфікул Хак Соуров встановив, що відкритість торгівлі позитивно корелює з економічним зростанням, тоді як імпорتنі тарифи мають негативний відкладений вплив, що обґрунтовує лібералізацію тарифної політики [2]. Н. Потрафке та колеги з'ясували, що протекціоністські тарифи у Швеції підвищили бюджетні надходження, але не сприяли зростанню економіки [3]. Р. Мін зазначив, що американські тарифи на імпорту з Китаю стимулювали створення нового бізнесу, проте ефект було нівельовано зустрічними тарифами Китаю [4]. С. Гоес та Е. Беккерс відзначають, що геополітична конфронтація з підвищенням тарифів знижує добробут, особливо в країнах із нижчими доходами, через втрату технологічних spillover-ефектів [5]. Н. Канцдедал та колеги вказують, що російська агресія проти України погіршила умови світових фінансів і

торгівлі, посиливши інфляційний та енергетичний тиск [6, с. 664]. М. Хедегор та співавтори наголошують на нестабільності прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в Україні, які за відповідної державної підтримки можуть стимулювати економічне зростання після війни [7, с. 337]. І. Гуцул та колеги підкреслюють важливість ефективного використання митно-тарифних інструментів і диверсифікації торгівлі [8]. О. Костяна з колегами встановили, що лібералізація торгівлі з ЄС розширила доступ до ринків, але скоротила надходження мита та зберегла негативне сальдо торгівлі [9, с. 351]. В. Тищенко та співавтори зафіксували зниження логістичної ефективності України через слабкі показники митного оформлення [10, с. 256]. І. Каліна з колегами підкреслили ключову роль митного контролю на всіх етапах експортних операцій [11, с. 28]. Загалом, митно-тарифна політика визначає конкурентоспроможність держави, стимулює інвестиції та зміцнює фінансову стійкість в умовах воєнних загроз і інтеграційних змін.

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Попри значний науковий інтерес до теорії та практики використання інструментів митно-тарифного регулювання та реалізації митно-тарифної політики, досі бракує уніфікованих підходів до оцінювання їх впливу на інвестиційну привабливість і фінансову безпеку держави в умовах воєнних викликів, а також належно розроблених відповідних інструментів ризик-менеджменту. Недостатньо вивченими залишаються й довгострокові наслідки трансформації митно-тарифної політики для забезпечення макроекономічної стабільності, стійкості банківського сектору та структурних змін в експортно-імпортних потоках перехідних економік. Наше дослідження спрямоване на комплексний аналіз механізмів впливу митно-тарифних інструментів на інвестиційні потоки, ключові макрофінансові показники та елементи фінансової безпеки держави, із застосуванням авторської концептуальної моделі та карти ризиків, що дозволяє систематизувати загрози за рівнем їх впливу та ймовірністю виникнення.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є обґрунтування механізмів впливу інструментів митно-тарифного регу-

лювання на інвестиційну привабливість і фінансову безпеку держави, розроблення авторської моделі їх взаємодії з макроекономічними показниками, а також ідентифікація ризиків і формування пропозицій з оптимізації митно-тарифної політики в умовах сучасних викликів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Механізм впливу тарифів, пільг та квот на зовнішньоекономічну діяльність формується внаслідок комплексної взаємодії регуляторних інструментів із поведінкою суб'єктів господарювання, кон'юктурою світових ринків та ключовими макроекономічними індикаторами. Імпортні тарифи, виконуючи базові функції захисту національного виробника та формування бюджетних доходів, водночас формують параметри внутрішнього ринку, впливаючи на співвідношення попиту і пропозиції. Рационально визначений рівень тарифів здатен стимулювати розвиток локального виробництва, модернізацію технологічних процесів і підвищення ефективності використання ресурсів. Натомість їх надмірне зростання призводить до підвищення собівартості продукції, зростання цін для кінцевих споживачів та зниження конкурентоспроможності держави й національних виробників як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках. Експортні пільги та тарифні преференції формують додаткові стимули для диверсифікації ринків збуту, нарощування валютних надходжень та забезпечення стабільності виробничо-збутових ланцюгів у пріоритетних секторах економіки [11, с. 32]. Їх застосування сприяє не лише покращенню фінансових результатів підприємств-експортерів, але й активізації інвестиційних програм та технологічного оновлення виробництва, що зумовлюється підвищенням прогнозованості експортних доходів. Квоти як інструмент кількісного регулювання товаропотоків забезпечують балансування інтересів внутрішнього ринку та зовнішньої торгівлі. Їх запровадження дозволяє обмежувати надмірну залежність від імпорту критично важливих товарів або ресурсів та підтримувати цінову стабільність у стратегічно значущих сегментах економіки [1, с. 19]. Сукупний вплив тарифів, пільг і квот відображається у зміні цінових пропорцій, рентабельності експортерів, платоспроможного попиту та інвестиційних мотивів компаній, що ускладнює розробку універсальної стратегії митно-тарифного регулювання. Це зумовлює потребу у концептуальній моделі (рис. 1), яка систематизує зв'язки між митно-

тарифною політикою, інвестиційними потоками, зростанням ВВП та ключовими макроекономічними показниками.

Запропонована модель охоплює импортні тарифи, експортні пільги, преференції та квоти, вплив яких на економіку передається через зміну цінових пропорцій, рентабельності, балансу попиту й пропозиції та інвестиційних мотивів. Це визначає рівень інвестиційної привабливості, що відображається у масштабах ПІІ, внутрішніх капітальних вкладень, галузевій диверсифікації та стабільності потоків. Позитивні зрушення сприяють зростанню ВВП, покращенню платіжного балансу, зниженню боргового навантаження та стабільності валюти, тоді як дисбаланси здатні зменшити інвестиційні надходження й посилити фінансові ризики.

У контексті інвестиційної привабливості митно-тарифне регулювання виступає одним із ключових інституційних факторів, що визначають готовність капіталу до входження на національний ринок. Канали впливу митно-тарифної політики на рішення інвесторів охоплюють, насамперед, можливість зниження витрат на імпорт необхідного обладнання, сировини та комплектуючих, що безпосередньо впливає на вартість запуску або розширення виробничих потужностей [12]. Важливим стимулюючим чинником є передбачуваність митно-тарифної системи, коли рівень митних ставок, порядок надання пільг та квотування залишаються стабільними протягом тривалого періоду. Така стабільність дозволяє інвесторам формувати довгострокові бізнес-плани, знижуючи ризики, пов'язані з регуляторними коливаннями. Водночас надмірно високі импортні тарифи або обмежувальні квоти можуть створювати бар'єри для входу на ринок, особливо для іноземних компаній, чий бізнес-модель потребує використання імпоротної сировини, технологій або компонентів [13]. Це підвищує початкові капітальні витрати, зменшує рентабельність проєктів і може призвести до перенесення інвестицій у країни з більш сприятливим митно-тарифним середовищем.

Таким чином, митно-тарифна політика стає не лише інструментом наповнення бюджету чи захисту внутрішнього виробника, але й стратегічним чинником у конкуренції за міжнародні інвестиційні ресурси. Її вплив на інвестиційний клімат проявляється не лише через прямі зміни у вартості зовнішньоторговельних операцій, а й через формування загальної передбачуваності та стабільності

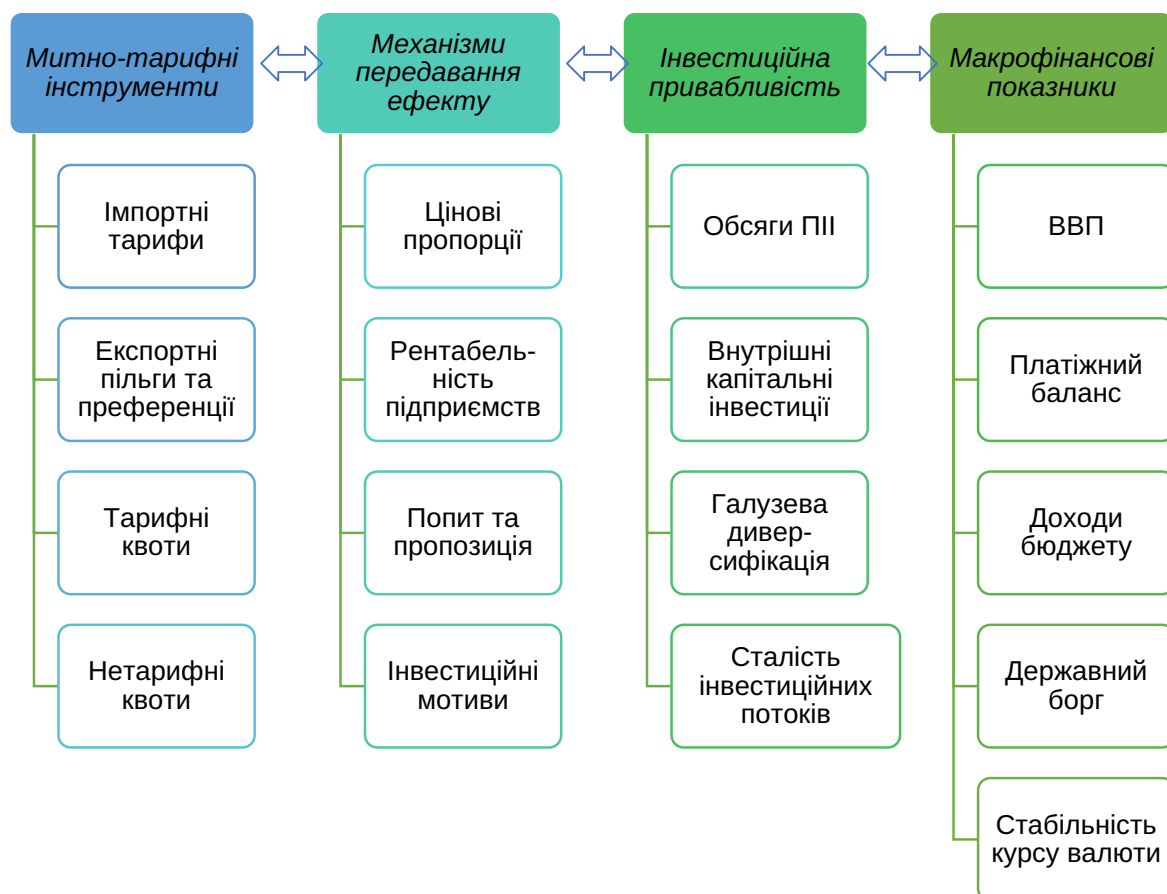


Рис. 1. Концептуальна модель взаємозв'язку митно-тарифних інструментів, інвестиційної привабливості та макроекономічних показників

Джерело: авторська розробка

регуляторного середовища, що безпосередньо відображається у міжнародних та національних рейтингах і індексах. Індекс інвестиційної привабливості України (рис. 2), який розраховує Європейська Бізнес Асоціація (ЄБА) [14], є ключовим показником оцінки бізнес-середовища та прогнозування динаміки капіталовкладень. Він базується на оцінках п'яти аспектів інвестиційного клімату: правове поле, податкова й митно-тарифна політика, фінансова стабільність, захист прав інвесторів та розвиток інфраструктури. Показник відображає сприйняття підприємців, чутливе до змін макроекономічних умов та регуляторних рішень, серед яких важливе місце посідає митно-тарифне регулювання.

Аналіз динаміки Індексу інвестиційної привабливості України у 2020–2024 рр. демонструє значні коливання, зумовлені поєднанням впливу внутрішніх та зовнішніх детермінант. Різке зниження показника у 2022 р. до рівня 2,17 бала відображає негативний вплив повномасштабної війни, зростання логістич-

них витрат та ускладнення зовнішньоекономічної діяльності. Часткове відновлення у 2023–2024 рр. (2,44 та 2,49 бала відповідно) свідчить про поступову адаптацію бізнес-середовища до нових умов, а також про впровадження заходів, спрямованих на лібералізацію митних процедур, включно з цифровізацією декларування та скороченням часу проходження митного контролю. Попри позитивну динаміку, у 2024 р. значення індексу залишалося нижчим за умовно нейтральний рівень (3,0 бала), що сигналізує про збереження регуляторних та інституційних бар'єрів. Аналіз динаміки індексу інвестиційної привабливості свідчить, що митно-тарифна політика має комплексний вплив на економічну систему країни, виходячи далеко за межі стимулювання бізнес-активності. Вона формує не лише інвестиційний клімат, але й фінансові основи держави, безпосередньо впливаючи на доходи бюджету, стан платіжного балансу та валютно-курсову стабільність.

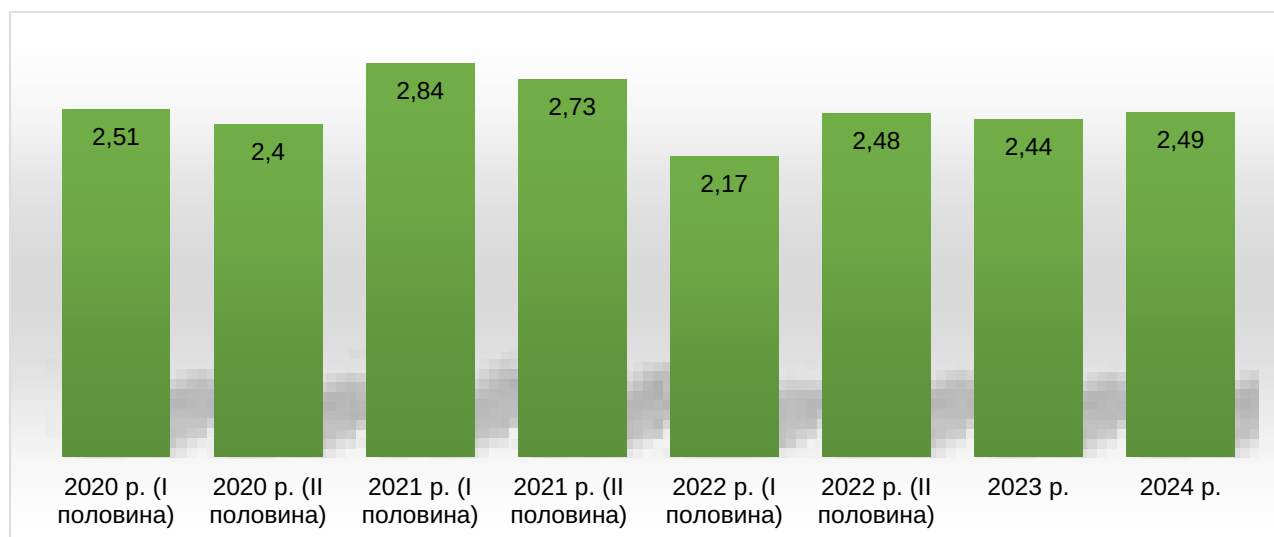


Рис. 2. Динаміка Індексу інвестиційної привабливості України за 2020–2024 рр., балів

Джерело: побудовано на основі [14]

Митно-тарифне регулювання у цьому контексті виступає важливим інструментом забезпечення фінансової безпеки держави. Значна частка митних надходжень у структурі доходів бюджету створює прямий зв'язок між обсягами зовнішньоторговельних операцій та можливостями фінансування соціально-економічних програм. Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі, зумовлене збалансованою тарифною політикою, сприяє зміцненню платіжного балансу, зменшенню тиску на валютний курс і підвищенню стійкості до зовнішніх шоків [12].

Водночас існують ризики, пов'язані з надмірною залежністю від імпорту окремих товарних груп. Підвищення тарифів на критично важливі товари може спричинити подорожчання імпортованих компонентів, інфляційний тиск та зниження конкурентоспроможності виробництва, тоді як надмірна лібералізація – скорочення бюджетних надходжень і погіршення торговельного балансу. Зміна тарифів без належної економічної оцінки також здатна впливати на валютний курс і боргову безпеку: скорочення експортних надходжень або зростання імпортованих витрат створює додатковий попит на іноземну валюту, підвищуючи вартість зовнішніх запозичень та рівень боргового навантаження.

Взаємозв'язок митно-тарифного регулювання та фінансової безпеки держави відображається у ключових макроекономічних індикаторах, серед яких провідну роль відіграє валовий внутрішній продукт (ВВП) (рис. 3). Аналіз динаміки показує, що у

2010–2013 рр. реальний ВВП України перевищував базовий рівень 2021 р. на 1–6%, після чого у 2014–2020 рр. спостерігалось поступове зниження показника з тимчасовими коливаннями.

Найглибше падіння відбулося у 2022 р., коли показник становив лише 71 % від рівня 2021 р. Часткове відновлення у 2023–2024 рр. (75 % та 77 % відповідно) свідчить про уповільнені темпи зростання та наявність структурних бар'єрів і зовнішніх обмежень. У цьому контексті митно-тарифна політика може стати одним із драйверів прискорення економічної активності шляхом оптимізації тарифних ставок, лібералізації критичного імпорту для виробничих потреб та розширення експортних можливостей на нові ринки.

Серед ключових індикаторів фінансової безпеки особливу увагу слід приділити показнику Bank capital to assets ratio (%) (рис. 4), який характеризує рівень капіталізації банківської системи та її здатність протистояти фінансовим шокам. Цей коефіцієнт визначає частку власного капіталу у загальній сумі активів банків і слугує важливим маркером стабільності фінансового сектору, оскільки вищий рівень капіталізації зменшує ризики неплатоспроможності та підвищує довіру інвесторів [16]. Для порівняння було обрано низку країн, що репрезентують різні моделі банківського сектору та рівні економічного розвитку. Варто зазначити, що для окремих країн відсутні дані за всі роки спостереження, проте навіть неповна вибірка дає можливість відстежити довгострокові тренди та визна-

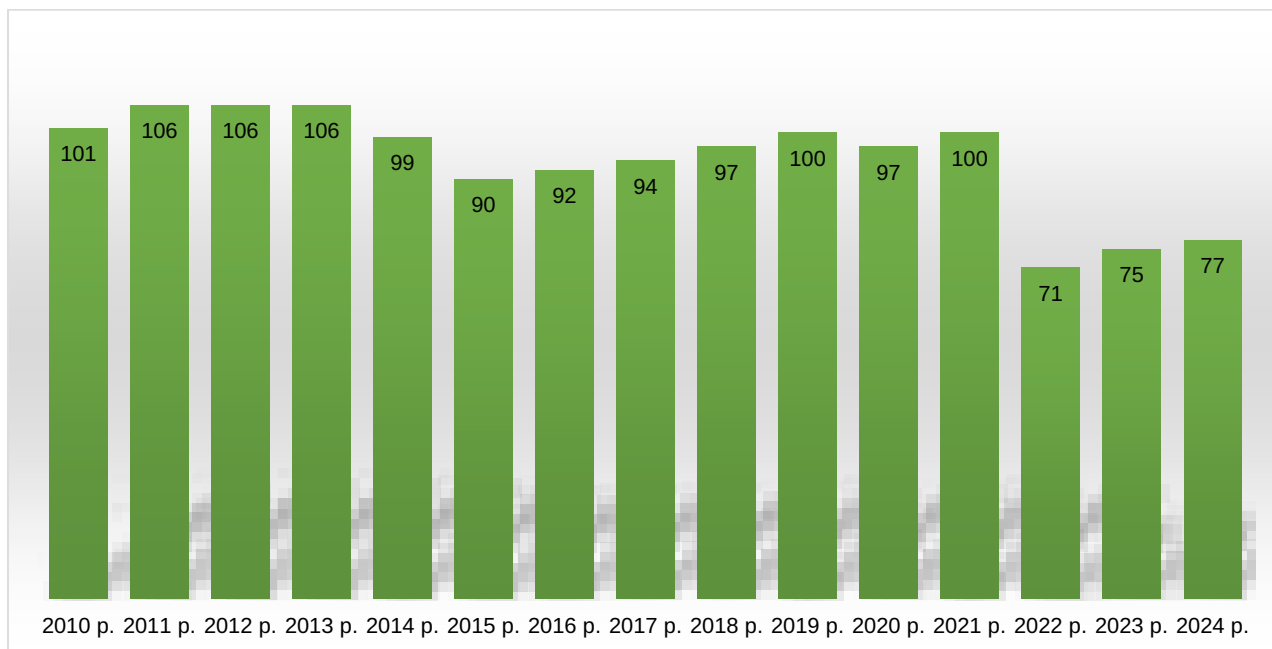


Рис. 3. Динаміка реального ВВП України у 2010–2024 рр. (% від 2021 р.)

Джерело: побудовано на основі [15]

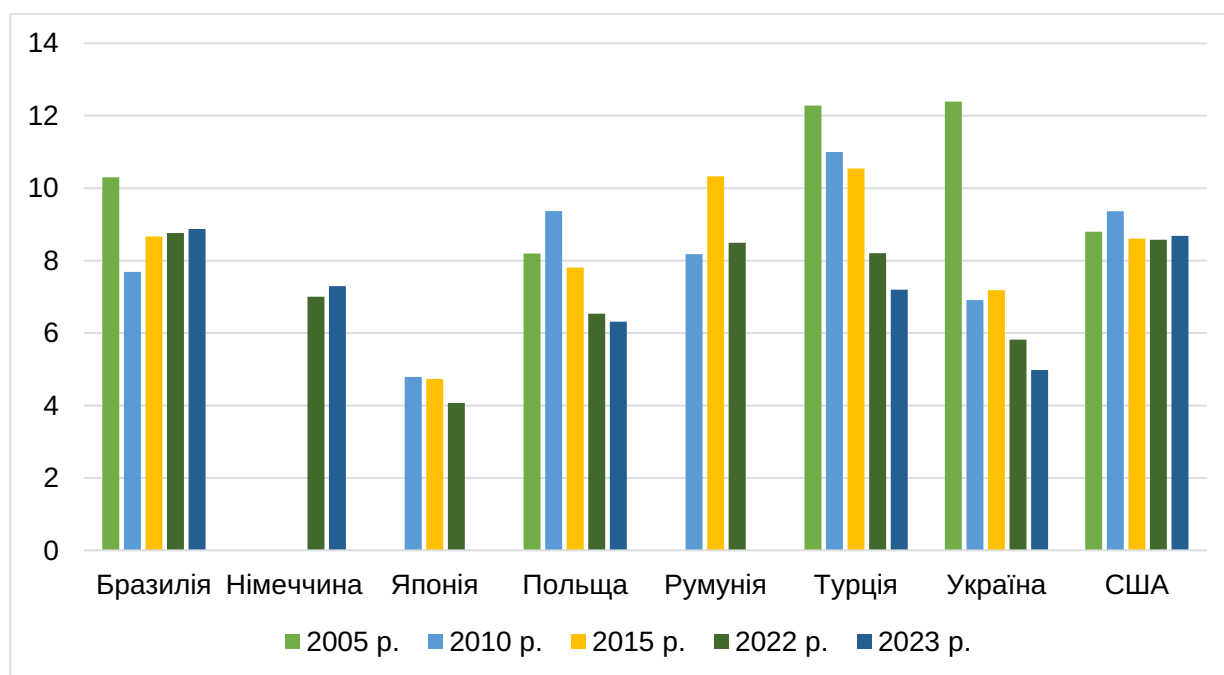


Рис. 4. Порівняння показника Bank capital to assets ratio (%) в Україні та окремих країнах світу у 2005–2023 рр.

Джерело: побудовано на основі [16]

чити місце України серед провідних економік за цим показником.

Вплив митно-тарифного регулювання на показник Bank capital to assets ratio є опосередкованим та реалізується через макроекономічні механізми. Зміна митних тарифів

впливає на рентабельність та конкурентоспроможність секторів економіки, що залучені до зовнішньої торгівлі, тим самим змінюючи кредитний ризик для банків, які фінансують ці галузі. Збільшення ризиків призводить до зростання ймовірності дефолту за креди-

тами, що змушує банки формувати додаткові резерви, зменшуючи власний капітал та, відповідно, знижуючи показник Bank capital to assets ratio. Таким чином, митно-тарифна політика є фактором, що опосередковано впливає на фінансову стійкість банківської системи.

Аналіз даних свідчить, що рівень капіталізації банківської системи України має тенденцію до зниження: від 12,39 % у 2005 р. до 4,98 % у 2023 р., що є нижчим за показники більшості розглянутих країн. Така динаміка вказує на зменшення фінансової «подушки безпеки» банків та підвищення вразливості сектору до зовнішніх і внутрішніх ризиків. На противагу цьому, країни з вищими та стабільнішими значеннями коефіцієнта демонструють більшу стійкість до кризових явищ, що підтверджує важливість моніторингу цього показника у системі оцінки фінансової безпеки держави.

Для підвищення ефективності митно-тарифної політики варто зосередитися на оптимізації тарифів з урахуванням галузевої специфіки та міжнародних зобов'язань, роз-

ширенні стимулюючих пільг для стратегічних експортних галузей, цифровізації митних процедур і зниженні транзакційних витрат, а також впровадженні системи моніторингу тарифних ризиків. Запропонована авторська Карта ризиків (табл. 1) класифікує загрози за рівнем впливу та ймовірністю виникнення, що допомагає визначити пріоритети запобіжних заходів і підвищити адаптивність регуляторної системи.

Запропонована Карта ризиків виконує одночасно діагностичну та прогностичну функції. Її цінність полягає в тому, що вона: систематизує потенційні загрози у митно-тарифній політиці; дозволяє визначити пріоритетність управлінських заходів залежно від впливу ризику та ймовірності його виникнення; створює основу для побудови адаптивної моделі митно-тарифного регулювання, що мінімізує негативні ефекти для інвестиційної привабливості та фінансової безпеки; забезпечує ефективно впровадження інструментарію для моніторингу та періодичного оновлення ризикових сценаріїв, підвищуючи стійкість економіки до зовнішніх і внутрішніх викликів.

Таблиця 1

Карта ризиків у митно-тарифній політиці

Рівень впливу / Ймовірність	Висока ймовірність	Середня ймовірність	Низька ймовірність
Високий	різкі та непередбачувані зміни митних ставок, що дестабілізують бізнес-середовище; надмірний фінансовий тиск на імпортерів критичних ресурсів, що спричиняє інфляцію та зниження конкурентоспроможності виробництва; посилення адміністративних бар'єрів та затримки на митниці, що збільшують логістичні витрати	невідповідність митно-тарифної політики міжнародним зобов'язанням (СОТ/ЕС), що провокує торговельні суперечки; масове зловживання пільгами, що зменшує бюджетні надходження; зростання імпорту з погіршенням структури платіжного балансу	повні торговельні обмеження з боку окремих партнерів; раптові зміни митно-тарифної політики з політичних міркувань без економічного обґрунтування
Середній	тимчасові збої у роботі митних ІТ-систем, що затримують оформлення вантажів; нерівномірний розподіл митних надходжень між регіонами	невчасне оновлення ставок ввізного мита на сировину; неефективна система митного контролю, що пропускає частину порушень	
Низький	окремі випадки помилок у декларуванні або застосуванні ставок мита, що не впливають на макростабільність		

Джерело: авторська розробка

Висновки. Проведене дослідження підтвердило, що використання інструментів митно-тарифного регулювання є системоутворюючим чинником, який впливає на інвестиційну привабливість, фінансову безпеку та макроекономічну стабільність держави. Аналітичні розрахунки та порівняльні дані засвідчили, що передбачуваність і збалансованість застосування інструментів митно-тарифної політики безпосередньо корелюють зі зростанням Індексу інвестиційної привабливості і динамікою реального ВВП. Ослаблення фінансової стійкості банківського сектору України, що підтверджується зниженням показника Bank capital to assets ratio порівняно з провідними країнами, зумовлює необхідність інтеграції цього фактору у процес формування митно-тарифної стратегії. Цей взаємозв'язок є критичним, оскільки ігнорування системних ризиків, що постають перед банківською системою, може призвести до негативних наслідків. Зокрема, незважена митно-тарифна політика здатна посилити кредитні ризики для фінансових установ, які надають позики підприємствам, задіяним в імпортній діяльності. Такий розвиток подій потенційно спричинить зростання рівня дефолтів за кредитами, що, своєю чергою, призведе до подальшого зни-

ження показників капіталізації банківського сектору. Відтак, узгодження зовнішньоторговельної політики з цілями підтримки фінансової стабільності є необхідною умовою для забезпечення макроекономічної рівноваги.

Запропонована авторська концептуальна модель впливу інструментів митно-тарифного регулювання дозволяє визначати оптимальні параметри ставок, пільг і квот з урахуванням їхнього впливу на інвестиційні потоки та макрофінансові показники. Розроблена карта ризиків у митно-тарифній політиці, побудована за критеріями рівня впливу та ймовірності виникнення, створює основу для системного моніторингу та своєчасного коригування регуляторних рішень.

Результати дослідження обґрунтовують доцільність комплексного підходу до реалізації ефективної митно-тарифної політики, що передбачає: оптимізацію рівнів тарифів з урахуванням галузевої специфіки; розширення стимулюючих пільг для стратегічних експортних секторів; спрощення митних процедур через цифровізацію; впровадження постійного ризик-менеджменту для запобігання можливим негативним наслідкам неефективного використання інструментів митно-тарифного регулювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Lytvynova I., Ignatyuk A., Knir M., Liubkina O. The impact of the war with Russia on the export/import of Ukraine and possible tools to restore the Ukrainian economy. *Amazonia Investiga*. 2022. Vol. 11, № 53. P. 16–25. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.53.05.2>
2. Sowrov S. M. T. H. Trade openness, tariffs and economic growth: An empirical study from countries of G-20. *arXiv preprint*, arXiv:2405.08052. 2024. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2405.08052>
3. Potrafke N., Ruthardt F., Wüthrich K. Protectionism and economic growth: Causal evidence from the first era of globalization. *arXiv preprint*, arXiv:2010.02378. 2020. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2010.02378>
4. Min R. An empirical analysis of tariff's impact on American business formation. *arXiv preprint*, arXiv:2506.00999. 2025. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2506.00999>
5. Góes C., Bekkers E. The impact of geopolitical conflicts on trade, growth, and innovation. *arXiv preprint*, arXiv:2203.12173. 2022. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2203.12173>
6. Kantsedal N., Chernenko K., Dugar T., Leha O., Yaloveha L., Priyda T. Impacto de la invasión rusa a Ucrania en las finanzas mundiales [Impact of Russia's invasion of Ukraine on world finance]. *Cuestiones Políticas*. 2023. Vol. 41, № 78. P. 662–677. DOI: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4178.45>
7. Hedegaard M., Hrytsenko L., Derkach L. Foreign direct investment in Ukraine: A pathway to sustainability. *Financial and credit activity: Problems of theory and practice*. 2025. Vol. 1, № 60. P. 337–356. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.60.2025.4638>
8. Гуцул І., Крисовата К., Титор В. Актуальні тенденції митно-тарифного регулювання зовнішньої торгівлі України. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-65>
9. Kostiana O., Naydenko O. E., Tyschenko V. F., Ostapenko V. Customs policy of Ukraine in the context of cyclical economic development. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2020. Vol. 3, № 34. P. 351–357. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v3i34.215562>
10. Tyschenko V., Naydenko O. E., Karpova V. V., Omelchenko O. I. The customs policy of the state through the prism of incentives and restrictions. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2018. Vol. 3, № 26. P. 256–267. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v3i26.144262>

11. Каліна І. І., Палій С. А., Шуляр Н. М. Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств у системі митно-тарифного регулювання. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Економічні науки*. 2023. Т. 1, № 68. С. 28–34. DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/68-5>
12. Пахолюк О., Дзюбинський А., Безп'ятко О. Вплив митного регулювання на розвиток зовнішньоекономічної діяльності. *Економіка та суспільство*. 2024. № 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-174>
13. Григоренко Ю. Інвестклімат в Україні очікувано погіршується у 2025 році. *GМК Center*. URL: <https://gmk.center/ua/posts/investklimat-v-ukraini-ochikuvano-pohirshuietsia-u-2025-rotsi> (дата звернення: 01.08.2025).
14. Європейська бізнес асоціація. Дослідження. Інвестиційний індекс. URL: <https://eba.com.ua/research/doslidzhennya-ta-analytika> (дата звернення: 01.08.2025).
15. Центр економічної стратегії. Трекер економіки України під час війни. URL: <https://ces.org.ua/tracker-economy-during-the-war> (дата звернення: 01.08.2025).
16. International Monetary Fund. *Financial Soundness Indicators*. Bank capital to assets ratio (%) – Ukraine. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/FB.BNK.CAPA.ZS?locations=UA> (дата звернення: 01.08.2025).

REFERENCES

1. Lytvynova, I., Ignatyuk, A., Knir, M., & Liubkina, O. (2022). The impact of the war with Russia on the export/import of Ukraine and possible tools to restore the Ukrainian economy. *Amazonia Investiga*, 11(53), 16–25. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.53.05.2>
2. Sowrov, S. M. T. H. (2024). Trade openness, tariffs and economic growth: An empirical study from countries of G-20. *arXiv preprint*, arXiv:2405.08052. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2405.08052>
3. Potrafke, N., Ruthardt, F., & Wüthrich, K. (2020). Protectionism and economic growth: Causal evidence from the first era of globalization. *arXiv preprint*, arXiv:2010.02378. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2010.02378>
4. Min, R. (2025). An empirical analysis of tariff's impact on American business formation. *arXiv preprint*, arXiv:2506.00999. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2506.00999>
5. Góes, C., & Bekkers, E. (2022). The impact of geopolitical conflicts on trade, growth, and innovation. *arXiv preprint*, arXiv:2203.12173. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2203.12173> (in English)].
6. Kantsedal, N., Chernenko, K., Dugar, T., Leha, O., Yaloveha, L., & Priyda, T. (2023). Impacto de la invasión rusa a Ucrania en las finanzas mundiales [Impact of Russia's invasion of Ukraine on world finance]. *Cuestiones Políticas*, 41(78), 662–677. DOI: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4178.45> (in Spanish).
7. Hedegaard, M., Hrytsenko, L., Derkach, L. (2025). Foreign direct investment in Ukraine: A pathway to sustainability. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, 1(60), 337–356. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.60.2025.4638>
8. Hutsul, I., Krysovata, K., & Tytor, V. (2022). Aktual'ni tendentsii mytno-taryfnoho rehuliuвання zovnishn'oi torhivli Ukrainy [Current trends in customs and tariff regulation of Ukraine's foreign trade]. *Ekonomika ta suspil'stvo – Economy and Society*, (44). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-65> (in Ukrainian).
9. Kostiana, O., Naydenko, O. E., Tyschenko, V. F., & Ostapenko, V. (2020). Customs policy of Ukraine in the context of cyclical economic development. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 3(34), 351–357. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v3i34.215562>
10. Tyschenko, V., Naydenko, O. E., Karpova, V. V., & Omelchenko, O. I. (2018). The customs policy of the state through the prism of incentives and restrictions. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 3(26), 256–267. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v3i26.144262>
11. Kalina, I. I., Palii, S. A., & Shuliar, N. M. (2023). Management of foreign economic activity of enterprises in the system of customs and tariff regulation. *Scientific Works of the Interregional Academy of Personnel Management. Economic Sciences*, 1(68), 28–34. DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/68-5>
12. Pakholiuk, O., Dziubynskyi, A., & Bezpiatko, O. (2024). Vplyv mytnoho rehuliuвання na rozvytok zovnishnoekonomichnoi diialnosti [The impact of customs regulation on the development of foreign economic activity]. *Ekonomika ta suspil'stvo – Economy and society*, (67). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-174> (in Ukrainian).
13. Hryhorenko, Yu. (2025). Investklimat v Ukraini ochikuvano pohirshuietsia u 2025 rotsi [The investment climate in Ukraine is expected to deteriorate in 2025]. *GМК Center*. Available at: <https://gmk.center/ua/posts/investklimat-v-ukraini-ochikuvano-pohirshuietsia-u-2025-rotsi> (accessed: August 1, 2025) (in Ukrainian).
14. Yevropeiska biznes asotsiatsiia. Doslidzhennia. Investytsiyni indeks [Research. Investment index]. European Business Association. Available at: <https://eba.com.ua/research/doslidzhennya-ta-analytika> (accessed: August 1, 2025) (in Ukrainian).
15. Tsentralna ekonomichna stratehiia. Treker ekonomiky Ukrainy pid chas viiny [Ukraine's economy tracker during the war]. Available at: <https://ces.org.ua/tracker-economy-during-the-war> (accessed: August 1, 2025) (in Ukrainian).
16. International Monetary Fund. *Financial soundness indicators*. Bank capital to assets ratio (%) – Ukraine. Available at: <https://data.worldbank.org/indicator/FB.BNK.CAPA.ZS?locations=UA> (accessed: August 1, 2025)